

Komunitný plán sociálnych služieb obce Strelníky

Obdobie 2024 – 2030

Obsah

Úvod	3
1 Východisková situácia v poskytovaní sociálnych služieb	5
1.1 Právny rámec poskytovania sociálnych služieb.....	5
1.2 Komunitné plánovanie, dokumenty ako podklad pre tvorbu komunitného plánu.....	7
1.2.1 Komunitné plánovanie	7
1.2.2 Komunitný plán, jeho obsah, zásady a proces tvorby	8
1.2.3 Dokumenty podmieňujúce tvorbu komunitného plánovania	9
1.3 Analýza sociologických a demografických údajov	13
1.3.1 Obyvateľstvo	14
1.3.2 Školstvo.....	15
1.3.3 Služby.....	15
1.3.4 Nezamestnanosť	16
1.3.5 Sociálne znevýhodnené skupiny	17
1.4 Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb	17
1.5 Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb.....	19
1.6 SWOT analýza (sociálna oblasť, sociálne služby).....	20
2 Stratégia rozvoja sociálnych služieb	22
2.1 Ciele a priority cieľovej skupiny SENIORI.....	22
2.2 Ciele a priority cieľovej skupiny DETI, MLÁDEŽ A RODINA.....	25
2.3 Ciele a priority cieľovej skupiny OSOBY SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM ..	25
2.4 Ciele a priority cieľovej skupiny OSOBY V ŤAŽKÝCH ŽIVOTNÝCH SITUÁCIÁCH	26
2.5 Rozvoj ambulantných, terénnych a pobytových sociálnych služieb.....	28
2.6 Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb.....	30
2.7 Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb.....	30
3 Záver	32
4 Príloha	33
5 Zoznam skratiek	36
6 Použitá literatúra	37

Úvod

Sociálne služby sú súčasťou verejných politík, v ktorých sa jednoznačne presadzuje ľudsko-právny rozmer a orientácia na potreby a preferencie ich prijímateľov a prijímateľiek. Občania, ktorí sú v dôsledku nepriaznivej sociálnej situácie odkázaní na verejné – osobitne sociálne služby, si majú právo uplatňovať svoje práva na slobodný a nezávislý život s podporou spoločnosti na nediskriminačnom princípe.

Sociálne služby sú určené pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii, pokiaľ sú odkázaní na pomoc a podporu inej osoby, pre jednotlivcov alebo skupiny, pokiaľ sa náhle ocitli v krízovej životnej situácii a potrebujú pomoc. Príprava sociálnych služieb no najmä následná realizácia si vyžaduje dosiahnutie zhody všetkých zainteresovaných strán.

Komunitné plánovanie sa v súčasnosti čoraz viac dostáva do záujmu regionálnej a miestnej politiky a do záujmu občanov, predstavuje dlhodobé budovanie vzťahov medzi zadávateľmi, poskytovateľmi a užívateľmi sociálnych služieb. Komunitné plánovanie je overeným nástrojom strategického plánovania sociálnych služieb založeného na analýze potrieb obyvateľov obce, existujúcich sociálnych službách a na predvídaní budúcich potrieb.

Výsledkom komunitného plánovania sociálnych služieb by mala byť odpoveď na otázku typu:

- Aké sociálne služby existujú a aké je potrebné poskytovať v budúcnosti?
- Aké sociálne skupiny obyvateľov obce Strelníky potrebujú zvýšenú starostlivosť, sociálne služby?
- Aké zdroje obce (ľudské, materiálne a finančné zdroje) si bude poskytovanie sociálnych služieb vyžadovať?

Komunitné plánovanie sociálnych služieb teda predstavuje proces pozostávajúci z mapovania potrieb jednotlivých sociálnych skupín obyvateľstva a ich porovnanie so súčasným stavom poskytovania sociálnych služieb a budúcim vývojom/odhadom budúcich potrieb. Pre potreby komunitného plánovania **je komunitou obec Strelníky**.

Cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb je:

- a) posilňovať sociálnu súdržnosť všetkých obyvateľov obce,
- b) predísť sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín,
- c) opäť vtiahnuť do života komunity tých, ktorí stoja na jej okraji.

Komunitný plán obce sa vypracúva v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb s ohľadom na miestne špecifiká a potreby konkrétneho územia.

Komunita je skupina osôb, ktorá žije v určitom zoskupení určenom najmä ulicou v obci alebo v jej časti, a ktorú spájajú spoločné záujmy, hodnoty a ciele. Obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov. Komunitná práca v oblasti poskytovania sociálnych služieb je podpora aktivít členov miestnej komunity **k svojpomocnému riešeniu** sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, hlavne rozvojom sociálnych služieb.

Obec Strelníky vyvíjala snahu, aby jej občania vnímali komunitné plánovanie ako nástroj posudzovania ich potrieb, vytvárania siete sociálnych služieb a ich profesionálneho rozvoja.

K rozvoju komunitného plánovania a jeho realizácie prispela najmä potrebná politická

podpora vo forme finančnej väzby. Pri plánovaní sociálnych služieb sa vychádzalo predovšetkým z hodnotenia existujúceho stavu poskytovaných sociálnych služieb a zistených potrieb prijímateľov sociálnych služieb, resp. potenciálnych prijímateľov sociálnych služieb. Predchádzajúci komunitný plán sociálnych služieb na obdobie 2018 – 2023 bol vypracovaný na základe Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na obdobie 2015 – 2020. Plnenie cieľov komunitného plánu bolo priebežne vyhodnocované, v rámci hodnotenia sa podarilo v obci Strelníky:

- poskytnúť sociálne poradenstvo v rámci vyhľadávacej činnosti 6 občanom;
- poskytnúť opatrovateľskú službu 12 občanom ročne;
- poskytnúť podpornú službu v jedálni donáškou a poskytnutím stravy,
- poskytovanie opatrovateľskej služby na požiadanie;
- zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb (rekonštrukcia, debarierizácia, modernizácia zariadenia sociálnych služieb);
- zvýšiť úroveň vzdelania odborných zamestnancov poskytujúcich sociálne služby (absolvovaním školení a seminárov...).

1 Východisková situácia v poskytovaní sociálnych služieb

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rôznorodé. Z pohľadu legislatívneho vymedzenia má obec nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb.

1.1 Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

System sociálnej pomoci v Slovenskej republike (ďalej len „SR“) formou sociálnej pomoci pomáha občanom riešiť problémy a následky nepriaznivej sociálnej situácie. Kompetencie na pomoc občanom neprislúchajú len štátu, ale aj samosprávam. Nástrojmi sociálnej politiky v kompetenciách miest a obcí sú najmä sociálne služby.

V SR problematiku sociálnych služieb legislatívne vymedzuje Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnych službách). Zákon o sociálnych službách delí sociálne služby do piatich skupín:

Sociálne služby krízovej intervencie:

1. terénna sociálna služba krízovej intervencie,
2. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach:
 - nízkoprahové denné centrum,
 - integračné centrum,
 - komunitné centrum,
 - nocľaháreň,
 - útulok,
 - domov na polceste,
 - zariadenie núdzového bývania.
3. nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu.

Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi:

1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života,
2. poskytovanie sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti;
3. služba včasnej intervencie.

Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku:

1. zariadenie podporovaného bývania,
2. zariadenie pre seniorov,
3. zariadenie opatrovateľskej služby,

4. rehabilitačné stredisko,
5. domov sociálnych služieb,
6. špecializované zariadenie; denný stacionár,
7. domáca opatrovateľská služba,
8. prepravná služba,
9. sprievodcovská a predčitateľská služba,
10. tlmočnícka služba,
11. sprostredkovanie tlmočnickej služby,
12. sprostredkovania osobnej asistencie; požičiavanie pomôcok.

Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií:

1. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
2. krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií.

Podporné služby:

1. odľahčovacia služba,
2. pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
3. poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,
4. podpora samostatného bývania,
5. poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
6. poskytovanie sociálnej služby v práčovni,
7. poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Zákon o sociálnych službách upravuje kompetencie a pôsobnosť obcí v § 80. Základné povinnosti obce sú nasledovné:

- vypracúva, schvaľuje Komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- je správnym orgánom v konaniach o:
 - a) odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, odkázanosti na opatrovateľskú službu,
 - b) zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
 - c) odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,
 - d) povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73, ods. 13.
- vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu, poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie:
 - a) sociálnej služby v nocľahárni, v nízkoprahovom dennom centre, zariadení pre seniorov zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
 - b) nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
 - c) opatrovateľskej služby,
 - d) prepravnej služby,
 - e) odľahčovacej služby,
 - f) pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa §31,
 - g) terénnej sociálnej služby krízovej intervencie.
- poskytuje základné sociálne poradenstvo.

Novela zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách ukladá obciam povinnosť

plánovať sociálne služby na základe komunitného plánovania a určuje v § 83 ods. 5 aj obsah vypracovaného a schváleného komunitného plánu sociálnych služieb. Ďalej sa v ustanoveniach § 82 a 83 upravujú úlohy obce v komunitnom rozvoji a komunitnom plánovaní:

§ 82

Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia

1. Obec za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych problémov utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona a na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu.
2. Komunitná práca je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.
3. Komunitná rehabilitácia je koordinácia činnosti subjektov, ktorými sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb, zdravotnej starostlivosti.

Cieľom *komunitnej rehabilitácie* je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti. Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

§ 80

Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb

1. Obec podľa § 80 písm. a vypracúva komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifické potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode.

1.2 Komunitné plánovanie, dokumenty ako podklad pre tvorbu komunitného plánu

1.2.1 Komunitné plánovanie

- je proces zisťovania potrieb a zdrojov a hľadanie najlepších riešení v oblasti sociálnych služieb; je priame vyjednávanie medzi zadávateľmi, poskytovateľmi a prijímateľmi služieb, ktorého výsledkom má byť komunitný plán;
- funguje na princípe partnerstva a spolupráce, ide o zapojenie všetkých ľudí, ktorých sa daná oblasť týka do procesu rozhodovania;
- je opakovateľný, štandardizovaný a cyklický proces.

Komunitné plánovanie môžeme v širšom kontexte chápať aj ako sociálne plánovanie a komunitu ako miestne spoločenstvo, ktoré priamymi väzbami spája obyvateľov s miestom, kde žijú a obyvateľov navzájom medzi sebou. Reálne spracovanie komunitného plánu výrazne posilňuje princípy zastupiteľskej demokracie, pretože sa kladie dôraz na zapájanie všetkých, ktorých sa týka, ich vyjednávanie a diskutovanie, aby sa dosiahol výsledok, ktorý je prijateľný a podporovaný väčšinou.

Komunitný plán sociálnych služieb je koncepčný dokument, ktorý analyzuje stav poskytovaných sociálnych služieb na území obce Strelníky, hodnotí potreby a požiadavky

občanov obce Strelníky a navrhuje budúci rozvoj v oblasti sociálnych služieb na obdobie 2023 – 2030 prostredníctvom cieľov a priorít.

Zmyslom komunitného plánovania v obci je skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb, aktivizácia obyvateľstva, zlepšenie dostupnosti spoločným, koordinovaným postupom za účelom zabezpečenia dostupnosti kvalitných sociálnych služieb a integráciu s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, ktoré svojim rozsahom ako aj typom zodpovedajú potrebám obyvateľov obce Strelníky.

Hlavným zámerom realizácie komunitného plánu sociálnych služieb je spokojnosť občanov s poskytovanými službami v obci, zvýšenie kvality života, aktívny záujem ľudí o udržateľnosť a rozvoj komunity obce.

1.2.2 Komunitný plán, jeho obsah, zásady a proces tvorby

Komunitný plán sociálnych služieb podľa zákona o sociálnych službách obsahuje:

- a) **analýzu poskytovaných sociálnych služieb** podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a poskytovateľov sociálnych služieb v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku,
- b) **analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb** a ďalších obyvateľov v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku,
- c) **analýzu demografických údajov** a sociálnej situácie v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku,
- d) **určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb** podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín, vrátane kvantifikácie potrebnej kapacity týchto služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, potrebného počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku,
- e) **časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb** alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb s určením kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení, v jednotlivých rokoch v členení na existujúcu kapacitu a kvantifikovanú potrebu navýšenia kapacity, tak, aby boli vytvorené podmienky na zabezpečenie dostupnosti sociálnej služby pre obyvateľov obce a vyššieho územného celku, ktorí sú odkázaní na sociálnu službu, vrátane určenia finančných podmienok, personálnych podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok, ktoré vytvára obec, vyšší územný celok a zapojené subjekty na tvorbu a realizáciu komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb,
- f) **spôsob každoročného vyhodnocovania** plnenia komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb,
- g) **podmienky a spôsob zmeny** a aktualizácie komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb.

Pri tvorbe návrhu komunitného plánu obce Strelníky, boli dodržané nasledovné zásady:

- **partnerstvo medzi účastníkmi,**
- **zapájanie miestneho spoločenstva,**
- **práca s dostupnými informačnými zdrojmi a využitie najlepšej praxe,**

- využitie medzinárodnej metodiky a postupu spracovania vrátane dôrazu na zapojenie užívateľov sociálnych služieb, odbornej a laickej verejnosti.

Proces komunitného plánovania sa realizoval v 6 fázach.

Tabuľka 1. Proces komunitného plánovania

Názov fázy plánovania	Popis jednotlivých krokov	Výsledky, výstupy
Prípravná	<ul style="list-style-type: none"> – vytvorenie pracovnej skupiny – plán tvorby komunit. plánu – mapovanie ďalších aktérov 	<ul style="list-style-type: none"> – databáza aktérov/ poskytovateľov – sociálnych služieb
Riadiaca	<ul style="list-style-type: none"> – vytvorenie autorského tímu – stanovanie časového harmonogramu 	– časový harmonogram
Definovanie problémov a potrieb	<ul style="list-style-type: none"> – identifikácia záujmov a potrieb jednotlivých sociálnych skupín – analýza a vyhodnotenie záujmov a potrieb jednotlivých sociálnych skupín 	
Návrh rozvoja sociálnych služieb	<ul style="list-style-type: none"> – formulácia cieľov a priorít – pomenovanie prekážok – vypracovanie prehľadu zdrojov a možností 	
Formulácia stratégie	<ul style="list-style-type: none"> – formulácia stratégie – vypracovanie návrhu rozvoja sociálnych služieb – konzultácie k vypracovanému návrhu 	
Vypracovanie akčného plánu	<ul style="list-style-type: none"> – príprava a prerokovanie AP – informovanie verejnosti 	

Zdroj: Vlastné spracovanie

1.2.3 Dokumenty podmieňujúce tvorbu komunitného plánovania

Komunitný plán rozvoja sociálnych služieb sa opiera o viacero národných dokumentov SR, ktoré sú podmienené **nadnárodnými dokumentmi**, napr. :

- Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (2006),
- Dohovor OSN o právach dieťaťa (1989),
- Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (1981).

Dokumentmi európskeho charakteru:

- Európska sociálna charta (v jej revidovanom znení, 1996),
- Charta základných práv EÚ (2012),
- najnovšie zásady Európskeho piliera sociálnych práv (2017),
- Európska charta rodinne opatrovujúcich osôb,
- Európska charta práv a zodpovedností starších ľudí odkázaných na dlhodobú

starostlivosť (2011),

- Dobrovoľný európsky rámec pre kvalitu služieb dlhodobej starostlivosti (2012).

Dokumentmi na národnej úrovni:

- Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2023 – 2027,
- Plánu obnovy a jeho Komponent 13: Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť,
- Národná koncepcia prevencie a ukončovania bezdomovectva (2022)
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 (2021),
- Národný program aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030 (2021),
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030 (2021),
- Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v SR (2011),
- Stratégia dlhodobej starostlivosti v SR. Integrovaná sociálno-zdravotná starostlivosť (2021),
- Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2013 – 2030 (2013),
- Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 – dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030 (2020).

Národné priority rozvoja sociálnych služieb 2021 – 2030

Východiskovým dokumentom pre tvorbu komunitného plánovania v jednotlivých regiónoch sú Národné priority rozvoja sociálnych služieb pre roky 2021 – 2030, ktoré priamo nadväzujú na národné priority z obdobia 2015 – 2020, miera úspešnosti ich plnenia je zhrnutá v dokumente **Plnenie národných priorít rozvoja sociálnych služieb v rokoch 2015 – 2020** (analýza) (Repková K., 2020), ktorého zistenia boli podkladom a východiskovým bodom pre tvorbu priorít na ďalšie obdobie.

Pre aktuálne obdobie sú stanovené nasledujúce ciele:

NP1: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia: dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb.

- priorita nadväzujúca na národné priority z predchádzajúceho obdobia, ktorá nebola naplnená dostatočne. Ostáva dôležité podporovať vznik nových služieb a podporovať už existujúce služby a odborné činnosti komunitného charakteru s prihliadnutím na ich miestnu, druhovú a finančnú dostupnosť.

NP2: Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti.

- nadväzuje na predchádzajúce národné priority. Napĺňanie tejto priority priamo vyplýva z Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2020 – 2024. V programovom vyhlásení vlády Slovenskej republiky na roky 2023 – 2027 sa priamo uvádza: „Zmena financovania a následná podpora budovania nových kapacít bude súčasťou systému komunitnej sociálno-zdravotnej starostlivosti.“

(<https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=535376>, s. 46).

NP3: Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasť systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej

osoby.

NP4: Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb.

- priorita z predchádzajúceho obdobia, ktorá bola postupne napĺňaná od roku 2019 posudzovaním kvality poskytovaných sociálnych služieb, postupným zaškolením externých aj interných pracovníkov pracujúcich ako hodnotitelia kvality.

Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 – dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030

Národné priority rozvoja sociálnych služieb sa hodnotovo a obsahovo opierajú o dokument z roku 2020 vytvorený Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR.

Cieľom integrovaného rozvojového programu III. – Rozvoj komunít je rozvoj komunít a zvýšenie kvality života pre všetky sociálne skupiny prostredníctvom priblíženia správy vecí verejných občanom a sociálnej inklúzie a dostupných, kvalitných a efektívnych služieb. Podľa tohto dokumentu je na zlepšenie súčasného stavu potrebné zabezpečiť dostupnosť a udržateľnosť kvalitnej, modernej a efektívnej infraštruktúry, služieb a bývania pre zdravý a plnohodnotný život komunít.

V oblasti sociálnej a zdravotnej infraštruktúry je potrebné:

1. odstrániť sektorový prístup k sociálnej a zdravotnej starostlivosti vytvorením efektívneho prepojeného systému služieb kvalitnej zdravotnej a sociálnej starostlivosti zabezpečujúceho dostupnosť prevencie a potrebnej podpory vo všetkých regiónoch Slovenska pre všetkých obyvateľov, najmä s dôrazom na znevýhodnené skupiny obyvateľstva;
2. posilniť úlohu komunít v systéme poskytovania sociálnych služieb transformáciou z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť zahŕňajúcu komunitné aktivity vzájomnej pomoci, dobrovoľnícke aktivity a programy, opatrovateľskú a sociálnu a psychologickú starostlivosť v prirodzenom rodinnom prostredí vrátane vytvorenia adekvátneho modelu finančnej podpory z verejných zdrojov;
3. vytvoriť sieť zariadení sociálno-zdravotnej starostlivosti;
4. zabezpečiť opatrenia na odstraňovanie najhorších foriem chudoby, ako sú materiálna a potravinová deprivácia, poskytovaním potravinovej a základnej materiálnej pomoci pre najodkázanejšie osoby, teplého jedla pre ľudí bez domova, ako aj zavedením nových opatrení.

(<https://mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/01/Slovensko-2030.pdf> s.31)

Miestna legislatíva v oblasti sociálnych služieb: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Strelníky na obdobie 2021 – 2030

Strategickým zámerom tohto dokumentu v danej oblasti je neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v obci. Dbať o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov obce. Pre naplnenie spomínaného zámeru boli vymedzené ciele, opatrenia na ich dosiahnutie definované aktivitami na ich dosiahnutie.

Tabuľka 2.

Podprogram	Cieľ	Opatrenia podprogramu	Aktivity
Sociálne služby	Doplniť	Obyvatelia v	– Zabezpečenie terénnej sociálnej služby.

	chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.	dôchodkovom veku.	<ul style="list-style-type: none"> – Zriadenie priestorov pre stretávanie obyvateľov v dôchodkovom veku. – Zriadenie denného stacionára. – Zabezpečenie služby donášky nákupov starším obyvateľom obce – .Dostavba kapacít zariadenia sociálnych služieb. – Modernizácia vybavenia priestorov ZSS STROM.
		Mladé rodiny s deťmi.	<ul style="list-style-type: none"> – Výber vhodnej alternatívny zariadenia zariadenia. – Vypracovanie technickej dokumentácie. – Zriadenie centra pre matky s deťmi. – Podpora mladých rodín s deťmi. – Výstavba nájomnej bytovej výstavby v obci Strelníky – 12 bytových jednotiek.
		Marginalizované skupiny.	<ul style="list-style-type: none"> – Výstavba núdzového bývania.
Zdravotnícke služby	Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.	Podpora poradenskej činnosti.	<ul style="list-style-type: none"> – Zabezpečenie personálnych kapacít. – Zabezpečenie priestorov.
		Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.	<ul style="list-style-type: none"> – Spracovanie technickej dokumentácie. – Rekonštrukcia priestorov budovy zdravotného strediska Strelníky a jej vykurovania.
Služby zamestnanosti	Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.	<ul style="list-style-type: none"> – Finančné a personálne zabezpečenie.
		Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávaní individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.	<ul style="list-style-type: none"> – Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb. – Personálne zabezpečenie poradenstva.
		Podpora poradensko-vzdelávacích	<ul style="list-style-type: none"> – Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.

	aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.	– Personálne zabezpečenie poradenstva.
--	--	--

Zdroj: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Strelníky. Programové obdobie 2021 – 2030

Ďalšie dokumenty, ktoré zohrávajú podstatnú úlohu pri tvorbe komunitného plánu sociálnych služieb na miestnej úrovni sú:

- **VZN č. 8/2022 o podmienkach poskytovania sociálnych služieb a o platení úhrad za poskytované sociálne služby v ZSS STROM Strelníky** (v decembri 2023 je v pláne schválenie návrhu VZN č. 2/2023 o podmienkach poskytovania sociálnych služieb a o platení úhrad za poskytované sociálne služby v ZSS STROM Strelníky)
- **Rozpočet obce Strelníky a Zásady poskytovania finančnej pomoci.**

1.3 Analýza sociologických a demografických údajov

Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby jeho obyvateľov. Základným riadiacim dokumentom, ktorý usmerňuje všetky plánované rozvojové aktivity obce, je PHRSR obce Strelníky na obdobie 2021 – 2030.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je rozvojovým dokumentom vypracovaným pre obdobie rokov 2021 – 2030, ktorého cieľom je dosiahnutie trvalo udržateľného hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce s dôrazom na využitie miestnych zdrojov, pri súčasnom rešpektovaní limitov a zachovaní rovnováhy v jednotlivých zložkách života a životného prostredia. Úspešná implementácia PHRSR môže v obci Strelníky napomôcť k zlepšeniu vybavenosti obce základnou infraštruktúrou, povzbudeniu podnikateľskej aktivity, rozvoju vidieckej turistiky, efektívnemu zvýšeniu využitia miestnych daností, aktivizácii miestneho obyvateľstva, oživeniu kultúrneho, športového a spoločenského života v obci, zlepšeniu sociálnej klímy a životného prostredia. Následne na to môže realizácia opatrení stanovených v PHRSR generovať príjmy, a tým zvýšiť celkovú životnú úroveň obyvateľstva a zároveň postaviť pevné základy zodpovednej miestnej samosprávy.

Sociálna analýza je súhrn faktorov v oblasti sociálnej, technologickej, ekonomickej a politickej. Ide o problémy a zámery na celoštátnej či nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj sociálnych služieb. Jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene.

Sociologické faktory majú najväčší vplyv na vývoj spoločnosti a to:

- demografické zmeny – znižovanie celkového počtu obyvateľov, znižovanie počtu detí a zvyšovanie počtu seniorov
- zmeny v životnom štýle – rýchle životné tempo, viac stresu a menej pohybových aktivít, konzumný spôsob života, nárast kriminality a drogových závislostí,

- zhoršujúci sa zdravotný a fyzický stav populácie, vplyv techniky a médií
- oslabovanie tradičných ľudských hodnôt – zhoršovanie medziľudských vzťahov a komunikácie, peniaze ako meradlo hodnôt, kríza rodiny, zvyšovanie počtu rozvodov a deti narodených mimo manželstva.

Technologické faktory ovplyvnia tempo inovácií v technológiách, najmä informačných, podstatne zvyšujú produktivitu i kvalitu výroby. Z technologického hľadiska došlo k výraznému zlepšeniu kvality zariadení a objektov pre sociálne účely, s tým však súvisí aj nárast financií potrebných na ich získanie, prevádzku a údržbu. Postupná informatizácia spoločnosti spôsobuje, že informácie z akejkoľvek oblasti sú šírené a dostupné rôznym spôsobom. V súčasnosti je možné poskytovať sociálne služby s využitím telekomunikačných technológií.

Ekonomické faktory, ktoré svojimi zmenami za posledných dvadsať rokov ovplyvnili vývoj celej spoločnosti. V oblasti služieb vo verejnom záujme došlo k zmenám systému v oblasti organizácie, riadenia aj financovania. Od 1. júla 2002, kedy sa začala decentralizácia verejnej správy, prešli sociálne zariadenia a služby do pôsobnosti samospráv. Zariadenia získali viac kompetencií, v súčasnosti majú možnosť uchádzať sa o finančné prostriedky z fondov EÚ.

Politické faktory určuje parlament a vláda zákonmi a programovým vyhlásením.

Vláda SR sa zaviazala poskytovať pre obyvateľov taký sociálny program, ktorý bude garantovať udržanie a rozvoj ľudských, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv smerujúcich k dôstojnej životnej úrovni každého človeka. Systém sociálnej politiky bude nastavený tak, aby bol sociálne spravodlivý, transparentný, trvalo finančne udržateľný a aby zabezpečil rovnosť príležitosti. K prioritám vlády v sociálnej oblasti patrí politika zamestnanosti, pracovné vzťahy a sociálny dialóg, sociálne zabezpečenie, podpora rodiny, podpora rodovej rovnosti a efektívnosti inštitúcií.

Širšie vzťahy územia obce Strelníky

Poloha obce je veľmi výhodná vzhľadom na to, že obec sa nachádza v prekrásnej tichej prírodnej lokalite, preto je možné ju považovať za obec s veľkým potenciálom rozvoja, rekreácie a agroturistiky. Obec sa nachádza na strednom Slovensku 26 km od Banskej Bystrice, smerom na Brezno po pravej strane. Z územného hľadiska chotár obce patrí do regiónu Horehronia. Najväčší podiel z celkovej výmery k. ú. tvoria lesy a poľnohospodárska pôda. Obec Strelníky je členom mikroregiónu RENTAR, záujmového združenia obcí. Hlavnou úlohou je koordinácia činností obcí vo všetkých oblastiach regionálneho rozvoja s cieľom skvalitniť životné podmienky obyvateľov.

Služby v oblasti sociálnej a zdravotnej starostlivosti možno považovať za dobre rozvinuté (ZSS STROM Strelníky, 30 km vzdialenosť do nemocnice s poskytovaním akútnej a urgentnej zdravotnej starostlivosti) s nízkou mierou nezamestnanosti.

1.3.1 Obyvateľstvo

Počet obyvateľov v obci oproti minulosti poklesol, podľa údajov k 31. 12. 2013 tu bývalo 780 obyvateľov, k 31. 12. 2022 je v obci 745 trvale žijúcich obyvateľov, pričom medziročný pokles je v priemere o 5 obyvateľov. Do obce Strelníky prichádzajú najmä staršie ročníky obyvateľstva za pokojným rekreačným bývaním, u mladších ročníkov pociťujeme úbytok. Negatívnym trendom z hľadiska vekovej štruktúry je, že v poproduktívnom veku je v súčasnosti približne jedna štvrtina obyvateľstva, pričom počet obyvateľov v predproduktívnom veku dosahuje v priemere len jednu sedminu.

Vzhľadom na vekovú štruktúru obyvateľstva obce môžeme v dôsledku menšieho počtu

obyvateľov v predproduktívnom veku oproti poproduktívnym očakávať demografický problém prestarnutia obyvateľstva, ktorý prinesie problém v sociálnej starostlivosti, a zvyšovanie ekonomickej závislosti obyvateľstva a následne rast dopytu po sociálnych službách. Počet potenciálnych prijímateľov rôznych druhov sociálnych služieb pre seniorov (napr. opatrovateľská služba) sa za posledné roky zvýšil.

Obyvatelia obce sú takmer výlučne slovenskej národnosti. Z hľadiska vierovyznania je obec homogénna. Dominantná časť obyvateľov sa hlási k Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania.

1.3.2 Školstvo

V obci Strelníky sa nachádzajú výchovno-vzdelávacie zariadenia Základná škola a Materská škola a Školský klub detí pri ZŠ.

Základná škola s materskou školou Strelníky č. 42 je od roku 2008 je samostatný právny subjekt. V ZŠ s MŠ pracujú kvalifikované učiteľky, ktoré zabezpečujú kvalitný edukačný proces. Výchovno-vzdelávací proces sa realizuje v súlade s RVP podľa platných učebných osnov a štandardov jednotlivých predmetov na podľa Školského vzdelávacieho programu s názvom „Byť vzdelaný a ľudský“.

Do jednotlivých predmetov sú zahrnuté prvky regionálnej výchovy. Profilácia školy sa opiera o tieto princípy: rozvoj čitateľskej, matematickej, jazykovej, finančnej a technickej gramotnosti, rozvíjame kompetencie v oblasti informačno-komunikačných technológií v učení žiaka, rozvoj sociálnej spôsobilosti, psychickej a fyzickej zdatnosti, ochranu zdravia a formovania zdravého životného štýlu a environmentálneho povedomia, podporujeme výchovu a vzdelávanie v čase mimo vyučovania.

Prevádzka školy je jednozmenná. Popoludní prebieha výchovno-vzdelávacia činnosť v oddelení Školského klubu detí, záujmová činnosť a organizované aktivity najmä športového charakteru. Hlavným mottom Výchovného programu ŠKD je: „Aká je to vôňa? Taká, ako doma.“ Chcú ním vyzdvihnúť význam domova, rodiny a rodného kraja, v ktorom deti žijú, a viesť ich k úcte k týmto hodnotám, pretože do života je potrebná nielen múdrosť, ale aj láska k ľuďom, cit pre krásu, láska k prírode a ku všetkému živému.

Pri základnej škole je zriadená aj školská jedáleň a žiaci majú zabezpečenú teplú stravu.

Materská škola zabezpečuje celodennú starostlivosť pre deti predškolského veku. Aktuálne má jednu triedu. V materskej škole pracujú kvalifikovaní pedagogickí zamestnanci, ktorí pripravujú pre deti bohatý edukačný program. Edukácia bola realizovaná podľa školského vzdelávacieho programu „Pramienok“, na základe ktorého sa rozvíjala prirodzená zvedavosť a predstavivosť detí.

Podporovalo sa samotné myslenie a konanie detí, ako aj pozitívny vzťah k hravému učeniu. Ľudové tradície, ľudová pieseň a tanec patria aj do života našich detí v materskej škole. Podľa ľudových tradícií pripravili: „Pod'akovanie za úrodu“, Príprava Vianoc a Štedrovečerného stola“, „Sadíme my máje“, piesne, hry a tance na vystúpenie v obci. V Banskej Bystrici sa zúčastnili na prehliadke detských hier a tancov „Dupkajú nožičky“ pod záštitou Spoločnosti pre predškolskú výchovu.

1.3.3 Služby

V obci je malé zastúpenie najmä drobných živnostníkov. Ich existencia na území obce značne vplýva na finančné možnosti obce a obyvateľstva. Niektorí podnikatelia majú trvalý pobyt v obci Strelníky a svoju podnikateľskú aktivitu vykonávajú mimo obce. V obci sú zastúpené podnikateľské aktivity najmä v oblasti poľnohospodárstva, obchodu, drobných služieb.

Miera ekonomickej aktivity v obci dosahuje dobrú úroveň, väčšina občanov je zamestnaná a odchádza za prácou mimo obce najmä do Banskej Bystrice a okolitých obcí.

Zdravotníctvo

V obci je zdravotné stredisko, kde pravidelne jedenkrát týždenne ordinuje všeobecný lekár pre dospelých a jedenkrát mesačne detský lekár pre deti a dorast. Jedenkrát mesačne a podľa potreby navštevuje všeobecný lekár prijímateľov sociálnych služieb v ZSS STROM Strelníky, odborné vyšetrenia sa realizujú v Rooseveltovej nemocnici v Banskej Bystrici.

Kultúra, šport

Spoločenský život je veľmi aktívny a zúčastňujú sa na ňom všetky vekové kategórie od detí po seniorov. V obci pôsobia nasledujúce spoločenské organizácie: Dobrovoľný hasičský zbor Strelníky, Telovýchovná jednota Družstevník Strelníky, Občianske združenie ŠAJBANIA, Základná organizácia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov Strelníky.

Športovo-rekreačné zariadenia a aktivity – telocvičňa v ZŠ, futbalové ihrisko, multifunkčné ihrisko, kúpalisko, lyžiarske vleky, futbal, cykloturistika, turistika, v zimnom období hokej.

Kultúrne zariadenia a aktivity – Kultúrny dom, knižnica, internet, Izba ľudových tradícií. V obci sú vytvorené podmienky na uskutočňovanie rôznych obecných, kultúrnych a športových podujatí, ktoré poskytujú občanom i návštevníkom obce ideálne podmienky na stretávanie sa.

Obec informuje občanov prostredníctvom obecného rozhlasu, zasiela správy občanom na emailové adresy a správy sú tiež zverejňované na webovej stránke obce.

1.3.4 Nezamestnanosť

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo pracuje v priemyselnej výrobe, obchode a službách. Štatistické údaje v tejto oblasti sú dosť relatívne. Každá inštitúcia si vedie svoju vlastnú štatistiku podľa vlastných kritérií. Obec nemá k dispozícii informácie o zamestnaní svojich občanov, k dispozícii sú iba údaje z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorý vedie evidenciu uchádzačov o zamestnanie (tento údaj však nezahŕňa celkový počet nezamestnaných z dôvodu chýbajúcich údajov o dobrovoľne nezamestnaných a o neevidovaných). Taktiež nie je k dispozícii údaj o počte osôb, ktorí pracujú v zahraničí. Miera evidovanej nezamestnanosti je na rekordne nízkej úrovni a predpokladá sa, že okrem miery dlhodobej nezamestnanosti bude ešte klesať.

Skrytú nezamestnanosť, t.j. nezamestnanosť ľudí, ktorí nie sú evidovaní ako uchádzači o zamestnanie alebo boli z evidencie z rôznych dôvodov vyradení, nie je možné zistiť. Taktiež počet evidovaných nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie nekorešponduje s počtom občanov nachádzajúcich sa v hmotnej núdzi.

Najmenšie šance umiestniť sa na trhu práce majú hlavne starší občania nad 50 rokov, taktiež absolventi škôl, občania so zmenenou pracovnou schopnosťou, občania s nízkou úrovňou vzdelania a dlhodobo nezamestnaní. Kým pre starších ľudí je typické, že nie sú schopní pružne reagovať na zmenu trhu práce, absolventi škôl majú problém nájsť si svoje prvé zamestnanie kvôli nedostatočnej praxi a občania s nízkou úrovňou vzdelania zápasia s dopytom po kvalifikovanej pracovnej sile.

Získané údaje o vývoji nezamestnanosti odzrkadľujú nástup trendu, na jednej strane pozitívny, že región drží nezamestnanosť na nižšej úrovni ako je celoslovenský priemer, ale na druhej strane badať odliv obyvateľstva za prácou z nášho územia.

V dôsledku odlivu mladých a vysokokvalifikovaných občanov obec zaznamenáva nepriaznivý

trend vo vývoji miestnej ekonomiky, a preto bude obec v nasledujúcich rokoch podporovať aktivity podnikateľského sektora pri vytvorení nových pracovných miest.

1.3.5 Sociálne znevýhodnené skupiny

Cieľovým zameraním sociálnej práce je nielen jednotlivec, ale najmä skupina, komunita a sociálne prejavy, ktoré sa ich týkajú. Ide o subjekt, ktorý je definovaný spoločným znakom odvodeným od sociálneho znevýhodnenia, t.j. od znaku, ktorý ho posúva do polohy závislosti na iných osobách alebo na štátnych opatreniach.

V obci Strelníky nemáme sociálne znevýhodnené skupiny ani komunity obyvateľov.

1.4 Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb

Na sociálne služby sú odkázané predovšetkým tie skupiny osôb, ktoré podporu a pomoc nemôžu získať iným štandardným spôsobom (napr. s pomocou rodiny) ako prostredníctvom sociálnych služieb. Na území obce Strelníky poskytuje sociálne služby v zmysle zákona o sociálnych službách len verejný poskytovateľ a tým je obec STRELNÍKY.

Obec Strelníky, ako verejný poskytovateľ sociálnych služieb na území obce v rámci svojej pôsobnosti svojimi aktivitami, opatreniami utvára a neustále podporuje rozvoj sociálnych služieb adresovaných jednotlivým cieľovým skupinám, komunitám. Obec v budúcnosti plánuje zamestnať sociálnych pracovníkov, ktorí budú pomáhať občanom, ktorým bude potrebné poskytnúť sociálnu službu, a to najmä starším ľuďom, ľuďom, ktorí pre svoje životné návyky a spôsob života majú zníženú schopnosť orientácie v zmenách v sociálnej oblasti. Cieľom ich sociálnej práce bude osobne kontaktovať potenciálnych prijímateľov sociálnych služieb, oboznamovať sa s ich životnými podmienkami, informovať, sprostredkovať alebo zabezpečiť konkrétnu formu sociálnej služby, či krízovú intervenciu, pomoc podľa výberu občana s jeho aktívnou účasťou na riešení vzniknutej nepriaznivej situácie. Poskytnutím komplexného sociálneho poradenstva im bude ponúknutá pomoc nasmerovať ich na konkrétne inštitúcie (verejných či neverejných poskytovateľov sociálnych služieb), a tak spolu s nimi nájsť vhodné riešenie sociálneho či iného životného problému. Počítame s tým, že cieľové skupiny budú veľmi rôznorodé, závislé na individuálnom zdravotnom stave, životných návykoch, spôsobe života, možnostiach zabezpečiť si nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, sociálnych kontaktoch, na systéme pomoci riešenia prítomnej generačnej chudoby, vitalite a životnom postoji každého jedinca.

Z hľadiska početnosti prijímateľov sociálnych služieb prvenstvo patrí sociálnej kategórii populácie – seniorov, ktorá má trvale a prirodzene vzostupnú tendenciu svojho rastu v porovnaní s ostatnými kategóriami populácie komunity (predproduktívnej a produktívnej). K závažným problémom starostlivosti o seniorov patrí prepojenie zdravotnej a sociálnej problematiky a k nim sa pripája ich sociálne postavenie v rodine a v spoločnosti.

Optimálna forma starostlivosti o seniorov je starostlivosť poskytovaná v ich domácom prostredí. Väčšina starších občanov chce zostať vo svojich domácnostiach tak dlho ako je to možné, čo obvykle závisí od zdravotného stavu seniora a jeho sociálneho zázemia. Sociálne zázemie je určované viacerými faktormi, medzi ktoré patrí schopnosť pokryť výdavky domácnosti, pomoc rodinných príslušníkov pri zabezpečovaní životných potrieb, sociálna integrácia jednotlivca, schopnosť vyvíjať aktivity vo vyššom veku, životný program a životná náplň, jednoducho celková kvalita života.

Obec Strelníky v súčasnosti poskytuje nasledovné sociálne služby:

- Zariadenie sociálnych služieb STROM Strelníky – Zariadenie pre seniorov – pobytová forma – 21 klientov
- Zariadenie sociálnych služieb STROM Strelníky – Zariadenie opatrovateľskej služby – pobytová forma – 3 klienti

V nasledujúcej tabuľke uvádzame detailnejší prehľad súčasných klientov ZSS STROM Strelníky

Tabuľka 3. Prehľad zariadení a ich klientov ZSS STROM Strelníky

Poskytovaná služba	Počet mužov	Priemerný vek	Počet žien	Priemerný vek	Celkom	Priemerný vek
ZpS	6	76,50	15	77,53	21	77,24
ZOS	2	75,00	1	79,00	3	76,33
Spolu	8	76,13	16	77,63	24	77,13

Zdroj: vlastné spracovanie, stav k 15.11.2023

Pri spracovaní analýzy vychádzame z manuálu, ktorý vypracoval kolektív autorov Socioklubu: „Metodika socio-demografickej analýzy vybavenosti územných celkov službami sociálnej starostlivosti“ (Obce, města, regiony a sociální služby, Praha, 1977)

Zvolená metóda analýzy umožňuje porovnať predpokladanú potrebu sociálnych služieb s existujúcimi službami pre identifikované skupiny občanov a určiť:

- dostatkosť/ nedostatkovosť jednotlivých druhov a typov sociálnych služieb
- proporcionálnosť/ vyváženosť rozloženia sociálnych služieb

Zo získaných štatistických a demografických údajov možno vypočítať počet občanov obce odkázaných na niektorú z foriem sociálnych služieb a následne vypočítať potrebu kapacít.

V obci Strelníky počet obyvateľov klesá, ale tiež sa zvyšuje aj počet obyvateľov starších ako 65 rokov. Kým v roku 2009 bol počet obyvateľov starších ako 65 rokov 152, v roku 2014 to bolo 179 obyvateľov, v roku 2023 je to 165 obyvateľov, čo predstavuje nárast o 13 obyvateľov.

Podľa metodiky vypracovanej SOCIOKLUBOM pri určovaní potrieb sociálnych služieb vo väzbe na mieru závislosti a veku osôb by sa malo pri posudzovaní vybavenosti sociálnymi službami pre 1 000 osôb nad 65 rokov uvažovať s nasledovnou potrebou sociálnych služieb:

4 – 5% obyvateľov nad 65 rokov bude potrebovať služby v zariadeniach, čo predstavuje 45 miest na 1000 obyvateľov, z toho:

- 70 % v zariadení pre seniorov, (špecializovanom zariadení) t.j. 32 miest;
- 30 % v zariadení opatrovateľskej služby, t.j. 13 miest;

6 – 7% bude potrebovať opatrovateľskú službu, čo predstavuje 65 opatrovaných na 1000 obyvateľov. Aktuálna potreba obyvateľov obce je ovplyvnená viacerými faktormi – spolužitie v rodine, ekonomický status a pod. Z tohto dôvodu je počet žiadateľov o sociálnu službu nižší.

Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Jej rozmiestňovanie je spojené so štruktúrou osídlenia ako aj veľkosťou obce. Zameranie a koncentrácia zariadení sociálnej infraštruktúry sú priamo spojené s potrebou racionalizovať dostupnosť k nej, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu.

Zmenou spoločensko-ekonomického systému došlo k prerozdeleniu zdrojov a financovania sociálnej infraštruktúry medzi štátnu správu, miestnu a regionálnu samosprávu a

súkromný sektor. V obci pôsobí sociálne zariadenie, v ktorom sú umiestnení občania – prijímatelia sociálnej služby – odkázaní na pomoc inej fyzickej osoby, kde majú zabezpečenú sociálnu službu. Niektorým občanom sociálne služby zabezpečuje aj rodina využitím ďalších systémov sociálneho zabezpečenia a pomoci cez dávky.

Na koordináciu sociálnej služby obec má vytvorenú funkciu sociálneho pracovníka (v ZSS STROM Strelníky) – na posúdenie problému fyzickej osoby, rodiny, poskytnutie základných informácií o možnostiach riešenia problému a podľa potreby aj odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci.

V poslednej dobe badať ťažkosti s umiestnením odkázaných na pomoc v zariadeniach. Je nevyhnutné vytvoriť sociálne zariadenie pre potreby obce, ako aj regiónu v spolupráci s VÚC, regionálnym združením obcí a s tretím sektorom, nakoľko za niekoľko rokov kvôli prestarnutiu obyvateľstva vznikne problém so sociálnymi službami v regióne. Obec participuje na zabezpečovaní stravovania a výdaja stravy, najmä pre občanov z radov dôchodcov. Stravovanie a rozvoz stravy v prípade potreby obec vie zabezpečiť.

Obec poskytuje aj tieto sociálne služby:

- návštevy jubilujúcich starších občanov (narodeniny, výročia svadby)
- stretnutia dôchodcov
- uvítanie do života novorodencov obce
- pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia)
- poskytovanie finančnej podpory odkázaným (jednorazová sociálna dávka).

Zodpovednosť obcí za uspokojovanie sociálnych služieb občanov nie je chápaná tak, že obec je povinná zriadiť všetky sociálne služby vlastnými silami, ale ide o to, aby potrebné sociálne služby boli občanom dostupné. Preto výpočet orientačnej potreby sociálnych služieb je stanovený bez ohľadu na poskytovateľa sociálnej služby.

Tabuľka 4. Orientačná potreba v porovnaní s kapacitami je nasledovná:

	Existujúce sociálne služby (kapacitne)	Predpokladaná potreba z radov občanov	Voľné sociálne služby (kapacitne)	Rozdiel
Zariadenie pre seniorov	21	5	0	-5
Zariadenie opatrovateľskej služby	3	2	0	-2

Zdroj: vlastné spracovanie, stav k 11/2023

1.5 Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb

Obec Strelníky v budúcnosti už nepočíta s významným nárastom počtu obyvateľov najmä v kategórii predproduktívneho a produktívneho veku, je potrebné počítať aj s celoslovenskou tendenciou starnutia populácie a čoraz väčšími požiadavkami na sociálne služby najmä pre občanov v poproduktívnom veku. Štatistické údaje nám ukazujú postupný nárast obyvateľstva v poproduktívnom veku.

Základné sociálne služby podľa potrieb obyvateľov obce sú zabezpečené. Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby by bolo vhodné sa orientovať na:

- rozšírenie formy sociálnych služieb podľa konkrétnych požiadaviek na zabezpečenie poskytovania sociálnej služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu

ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu, dovŕšenia dôchodkového veku

- rozšírenie bytovej výstavby – podpora opráv existujúcich obydľí, nárast obyvateľstva, omladiť obec,
- doriešenie bezbariérovosti v obci
- rozšírenie poskytovania sociálnej služby v zariadení
- rozšírenia možnosti zabezpečovania stravovania pre odkázané osoby

1.6 SWOT analýza (sociálna oblasť, sociálne služby)

Silné stránky:

- právo na poskytnutie sociálnych služieb je zaručené rovnako všetkým občanom
- záujem komunity obce a angažovanosť samosprávy v rozvoji sociálnej oblasti (existencia strategických dokumentov)
- vlastná legislatívna činnosť samosprávnych orgánov umožňujúca úpravu niektorých oblastí sociálnych služieb podľa špecifických potrieb a podmienok komunity
- pokoj vidieckeho prostredia
- blízkosť turisticky atraktívneho miesta
- existencia pedagogického dozoru
- dobrá spolupráca obecného úradu so školami
- existencia infraštruktúry na voľnočasové aktivity
- poskytovanie dvoch druhov sociálnych služieb v Zariadení sociálnych služieb Strom – zariadenie pre seniorov a zariadenie opatrovateľskej služby
- existencia poskytovateľov zdravotnej starostlivosti
- aktívna činnosť Komisie sociálno-zdravotnej
- nízka nezamestnanosť
- udržiavané staré zvyky a tradície obce

Slabé stránky:

- nedostatočne zabezpečená kontinuita sociálnej a zdravotnej starostlivosti pri dlhodobej odkázanosti na pomoc inej osoby
- nízka miera zapojenia všetkých subjektov a ich koordinácia pri poskytovaní sociálnej starostlivosti integrovaným spôsobom
- nepostačujúci počet kvalifikovaných zamestnancov, ktorí zabezpečujú poskytovanie sociálnych služieb
- nedostatočná podpora tvorby pracovných miest pre uchádzačov o zamestnanie v oblasti sociálnych služieb
- migrácia kvalifikovanej pracovnej sily za prácou do zahraničia, najmä mladej generácie
- nepriaznivý demografický vývoj, vysoký index starnutia
- nedostatok finančných prostriedkov na rozširovanie rozsahu a druhu sociálnych služieb a odmeňovanie sociálnych pracovníkov
- nie je komplexne vyriešená bezbariérovosť v obci
- chýba doplnková infraštruktúra napr. komunitné centrum

Príležitosti:

- zvyšovanie zodpovednosti obce za riešenie lokálnych problémov
- sieťovanie poskytovateľov a integrácia služieb sociálnej a zdravotnej starostlivosti
- cielenie opatrení podľa miestnych potrieb
- rozvoj svojpomocného riešenia miestnych problémov
- rozširovanie spolupráce samosprávy a regionálnych združení obcí
- práca s verejnosťou za účelom zvyšovania zodpovednosti a aktívnej účasti pri riešení životných situácií
- podpora a rozvoj dobrovoľníctva
- vzdelanie a rekvalifikácie dospelých občanov použiteľných pre trh práce
- preventívne programy pre občanov so závislosťami
- možnosti viaczdrojového financovania vrátane EÚ fondov
- podpora procesu deinštitucionalizácie

Ohrozenia:

- z dôvodu zvyšovania nákladovosti služieb riziko zvyšovania úhrad a riziko znižovania kvality – nedostupnosť sociálnych služieb
- možný odliv kvalifikovaných odborníkov zo sociálnej sféry do iných odvetví
- nefunkčnosť systému sociálnych služieb z dôvodu nedostatočného realizovania kompetencií
- nárast počtu sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich sociálne služby
- nedostatok finančných prostriedkov na samosprávnej úrovni na výkon kompetencií obce, v tom aj na zabezpečenie sociálnych služieb
- nízke príjmy seniorov neumožňujúce platiť za služby
- neisté finančné zabezpečenie už existujúcich aktivít
- zvyšovanie segregácie a chudoby
- absencia spolupráce mesto – vidiek a integrácie služieb
- neochota financovať alternatívne, pilotné a inovatívne služby
- vysoká miera „inštitucionalizácie služieb“

Vyhodnotením pôsobiacich faktorov je zrejmé, že existuje nerovnováha v pomere rozsahu silných stránok k prvkom a javom, ktoré pôsobia ako slabé stánky. Počet a hlavne pôsobenie slabých stránok je v prevahe nad silnými. Z uvedeného vyplýva, že v prípade, ak by tento stav v spoločnosti pretrvával a neriešil by sa, mohli by nastať negatívne javy ako:

- vznik a narastanie sociálneho napätia v komunite obce
- pokles súčasnej úrovne už poskytovaných sociálnych služieb
- pokles alebo strata dôvery v oficiálne orgány obce a ich schopnosť riešiť problémy v sociálnej oblasti

2 Stratégia rozvoja sociálnych služieb

Sociálne „znevýhodnené“ skupiny v obci Strelníky môžeme rozdeliť na nasledujúce skupiny:

- a) seniori,
- b) deti, mládež a rodina
- c) osoby so zdravotným postihnutím
- d) osoby v ťažkých zdravotných situáciách

Obec sa v rámci svojich možností snaží kompenzovať určité sociálne znevýhodnenie vhodnými sociálnymi službami a sociálnym poradenstvom.

Sociálne dávky

V minulosti bola hodnota sociálnej dávky častokrát vyššia ako minimálna mzda či iný príjem. V novom systéme dávky v hmotnej núdzi a príspevky k dávke viac motivujú občana zmeniť jeho sociálnu a životnú situáciu. Hlavným cieľom týchto zmien je, aby si ľudia vlastným pričinením, aktivitou či majetkom pomohli a neboli závislí od sociálnych príjmov.

Pomoc v hmotnej núdzi upravuje zákon č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov. **Hmotná núdza** je stav, keď príjem občana a osôb, ktoré sa s ním spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a tieto osoby si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením.

Jednorazovú dávku v hmotnej núdzi možno poskytnúť občanovi v hmotnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré sa s ním spoločne posudzujú najmä na:

- úhradu mimoriadnych výdavkov na nevyhnutné ošatenie,
- základné vybavenie domácnosti,
- zakúpenie školských potrieb pre nezaopatrené dieťa,
- na mimoriadne liečebné náklady.

Túto dávku možno poskytnúť do výšky preukázaných skutočných nákladov, najviac však do výšky trojnásobku životného minima. V súčasnosti dávku vypláca samospráva.

Deti poberateľov dávky v hmotnej núdzi majú nárok na dotáciu na stravu. Dotáciu na stravu môžu čerpať žiaci základných škôl a deti v materských školách. Okrem dávky v hmotnej núdzi ÚPSVR poskytuje aj iné sociálne dávky pre rodiny, pre zdravotne postihnutých a pod.

2.1 Ciele a priority cieľovej skupiny SENIORI

Hlavný cieľ: Vytváranie podmienok pre aktívne starnutie seniorov a ich zotrvanie v prirodzenom prostredí

Identifikácia problémov

- chýba vyhľadávacia činnosť pre občanov odkázaných na sociálnu pomoc,
- seniori môžu byť osamelí, navyiac môžu mať zdravotné ťažkosti – ich podiel sa zvyšuje,
- nie je vyriešená bezbariérovosť všetkých verejných priestorov v obci

Služby určené seniorom sú poskytované občanom, ktorí dosiahli určený vek pre priznanie starobného dôchodku, a ocitli sa v situácii vyžadujúcej podporu komunity.

Túto skupinu je možné charakterizovať týmito spoločnými prejavmi:

- predlžovanie individuálneho aj priemerného veku,
- nárast miery chorobnosti a tým aj závislosti od sociálnej pomoci,
- vdovstvo – skôr či neskôr strata životného partnera a s tým súvisiace sociálne a ekonomické zmeny, zmeny v postavení,
- stále existujúci využiteľný potenciál jedincov k aktivitám vo svoj prospech aj v prospech komunity napr. svojpomoc.

Z hľadiska počtosti ide o jedinú sociálnu kategóriu populácie, ktorá má trvale a prirodzene vzostupnú tendenciu v porovnaní k pomeru k ostatným kategóriám populácie komunity.

Tabuľka 5. Obyvateľstvo podľa jednotlivých vekových skupín k novembru 2023

Vek. skupina	Počet obyvateľov
0 – 3 rokov	26
4 – 6 rokov	17
7 – 15 rokov	43
16 – 18 rokov	29
19 – 64 rokov	457
65 rokov a viac	165
Spolu	737

Zdroj: evidencia obyvateľov obce, OÚ Strelníky

Tabuľka 6. Vývoj počtu obyvateľov obce Strelníky v rokoch 2007 – 2023

Rok	Počet obyvateľov	Vývoj počtu obyvateľov
2007	802	východisková hodnota
2008	799	-3
2009	803	4
2010	797	-6
2011	785	-12
2012	779	-6
2013	780	1
2014	742	-38
2015	773	31
2016	753	-20
2017	756	3
2018	769	13
2019	770	1
2020	773	3
2021	773	0
2022	745	-28
2023	737	-8

Zdroj: evidencia obyvateľov obce, OÚ Strelníky

Z tabuľky je zrejмый pokles obyvateľstva s trvalým pobytom od roku 2009.

Pre cieľovú skupinu SENIORI boli stanovené priority :

1. Posilniť komunitný charakter sociálnych služieb
2. Zvyšovať kvalitu sociálnych služieb

Priorita 1: Posilniť komunitný charakter sociálnych služieb pre seniorov

Opatrenie 1.1. Posilnenie a skvalitnenie sociálnych služieb

Aktivita 1.1.1 Zmapovanie potrieb rodinných opatrovateľov

Aktivita 1.1.2 Zabezpečenie podpory pre rodinných opatrovateľov

Opatrenie 1.2 Zabezpečenie dostupnosti odľahčovacej služby

Aktivita 1.2.1 Vytvorenie pravidiel pre zabezpečenie odľahčovacej služby pre rôzne cieľové skupiny na území obce

Aktivita 1.2.2 Zabezpečenie dostupnosti odľahčovacej služby v spolupráci so ZSS STROM

Aktivita 1.2.3 Zabezpečenie informovanosti o odľahčovacej službe pre rodinných opatrovateľov

Opatrenie 1.3 Zriadenie denného stacionára v obci

Priorita 2: Zvyšovať kvalitu pre seniorov

Opatrenie 2.1 Modernizácia existujúceho ZSS STROM za účelom skvalitnenia sociálnych služieb

Aktivita 2.1.1 Poskytovanie rehabilitácie klientom , vytvorenie podmienok pre ergoterapiu a relaxáciu klientov, realizácia kanisterapie pre klientov

Aktivita 2.1.2 Zatraktívnenie vonkajšieho areálu ZSS STROM

Opatrenie 2.2. Zabezpečiť aktívne poskytovanie stravovania pre seniorov

Priorita 3: Podporovať aktiváciu seniorov v komunitnom prostredí

Opatrenie 3.1 Realizovať Program aktívneho starnutia

Opatrenie 3.2 Participácia seniorov na rozhodovacom procese v obci

Opatrenia 3.3 Podpora účasti seniorov na podujatiach v obci

Sociálna služba

Celodenné poskytovanie sociálnej služby je zabezpečené pre 24 prijímateľov sociálnej služby, v Zariadení sociálnych služieb STROM STRELNÍKY. Náklady na sociálnu službu sú hradené v súlade s aktuálne platným VZN obce Strelníky o podmienkach poskytovania sociálnych služieb, o spôsobe a výške úhrad za poskytované služby, schváleným obecným zastupiteľstvom. **Zariadenie sociálnych služieb STROM Strelníky – Zariadenie pre seniorov, Zariadenie opatrovateľskej služby** sú zapísané v Registri poskytovateľov sociálnych služieb Banskobystrického samosprávneho kraja.

Podporná služba „jedáleň“ je zabezpečená podľa možností obce reflektujúc záujem občanov, najmä zo Zariadenia školského stravovania a v spolupráci so Zariadením sociálnych služieb STROM Strelníky. Ročne to vychádza na približne 1 050 obedov pre stravníkov mimo ZSS STROM Strelníky a mobilní dôchodcovia si chodia pre stravu sami, imobilným dovážajú stravu domov.

Na skvalitnenie života seniorom nielen v ZSS STROM Strelníky ale aj v rodinnom prostredí vytvára obec podmienky kvalitnými sociálnymi službami, určenými pre jednotlivé cieľové skupiny. Obec dopláca ekonomicky oprávnené náklady za obyvateľov obce umiestnených v sociálnych zariadeniach.

2.2 Ciele a priority cieľovej skupiny DETI, MLÁDEŽ A RODINA

Hlavný cieľ: Zabezpečovanie potrieb rodinám žijúcim v obci s ohľadom na ich špecifické požiadavky a sociálnu situáciu

V obci nie je taká skupina detí, mládeže a ani rodina, v ktorej by bolo potrebné riešiť špeciálne požiadavky a ich sociálnu situáciu.

Mládež v obci nie je organizovaná, avšak je k dispozícii infraštruktúra na zabezpečenie činnosti voľného času, konkrétne v priestoroch kultúrneho domu, športového areálu TJ Družstevník Strelníky, telocvične a multifunkčného ihrisko pri Základnej škole. Hlavnou úlohou kultúrneho života v obci Strelníky je udržiavať, podporovať a rozvíjať kultúrne a duchovné hodnoty, starať sa o národné kultúrne dedičstvo, rozvíjať miestne a celonárodné hodnoty a tradície, podieľať sa na vytváraní nových, podporovať a rozvíjať na dobrovoľnej báze tvorivé záujmovo-umelecké, vzdelávacie a voľnočasové aktivity jednotlivcov i rôznych skupín obyvateľstva. V obci je možnosť športového využitia mládeže na vysokej úrovni.

Výborná je vzájomná spolupráca Obecného úradu obce Strelníky so Základnou školou s materskou školou Strelníky. Deti sa aktívne zapájajú do podujatí organizovaných obcou, napr. pre dôchodcov, pre matky na Deň matiek, Deň obce, Úcty k starším, Uvítanie do života novonarodeným občanom atď. Sú pre ne organizované napr.: Mikulášsky večierok, Deň detí. Obec má vypracované zásady poskytovania finančnej podpory pri narodení dieťaťa, aj dôchodcom pri príležitosti Úcty k starším a rôznych životných jubileí. Akt privítania detí do života je časovo organizovaný podľa počtu novonarodených detí v obci.

Pre cieľovú skupinu DETI, MLÁDEŽ A RODINA boli zadefinované 2 priority:

1. Posilniť a rozvíjať preventívne aktivity
2. Podporovať inklúziu detí, mladých ľudí a ich rodín

Priorita 1: Posilniť a rozvíjať preventívne aktivity

Opatrenie 1.1 Vytváranie podmienok pre preventívne voľno časové aktivity pre deti, mládež a rodinu

Priorita 2: Podporovať inklúzie detí, mladých ľudí a ich rodín

Opatrenie: 2.1 Vytvorenie podmienok pre inkluzívne vzdelávanie detí v MŠ a žiakov ZŠ
Aktivita 2.1.1 Zabezpečenie inkluzívneho vzdelávania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v MŠ

2.3 Ciele a priority cieľovej skupiny OSOBY SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

Hlavný cieľ: Vytváranie podmienok pre inklúziu a zlepšenie života ľudí so zdravotným znevýhodnením

Identifikácia problému

- je málo informácií o poskytovateľoch sociálnych služieb
- nie je vybudované prepojenie a presun informácií medzi občanmi a odborníkmi
- chýba možnosť zamestnať zdravotne postihnuté osoby
- nie je vyriešená bezbariérovosť v obci

Skupina občanov, ktorej sociálne problémy vznikajú ako následok ich zdravotného

postihnutia, ktoré sú buď vrodené alebo získané úrazom, či chorobou. Každý druh postihnutia má rozdielny vplyv na špecifické potreby a formy pomoci spoločnosti pri ich uspokojovaní. Zákon o sociálnych službách venuje dostatočný priestor v oblasti poskytovania sociálnych služieb, čo sa týka druhov a foriem ich poskytovania. Okrem oblasti sociálnych služieb je najdôležitejším právnym predpisom v novej legislatíve podpora sociálneho začlenenia fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti. Zároveň je potrebné zvyšovanie informovanosti o možnosti zamestnávania sociálne vylúčených občanov v podnikateľskom sektore.

Pre cieľovú skupinu OSOBY SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM boli stanovené 2 priority:

- 1. Posilniť a skvalitniť sieť sociálnych služieb pre ľudí so zdravotným postihnutím**
- 2. Zlepšiť prístupnosť verejných priestranstiev v obci**

Priorita 1: Posilniť a skvalitniť sieť sociálnych služieb pre ľudí so zdravotným postihnutím

Opatrenie 1.1 Prieskum potrieb rodín so zdravotne postihnutými členmi

Aktivita 1.1.1 Zmapovanie potrieb rodín so zdravotne postihnutým členom

Opatrenie 1.2 Posilnenie opatrovateľskej služby

Priorita 2 : Zlepšiť prístupnosť verejných priestranstiev v obci

Opatrenie 2.1 Odstraňovanie bariér v prostredí a zabráňovanie vzniku nových bariér

Opatrenie 2.2 Budovanie orientačných a informačných systémov pre osoby so zdravotným postihnutím

2.4 Ciele a priority cieľovej skupiny OSOBY V ŤAŽKÝCH ŽIVOTNÝCH SITUÁCIÁCH

Hlavný cieľ: Zlepšenie životných podmienok ľudí v ťažkých životných situáciách

Cieľová skupina Osoby v ťažkých životných situáciách zahŕňa:

- **jednotlivcov, ktorí sa ocitli v krízovej situácii** – ľudia bez domova, obeť týrania...
Vzhľadom na náročnosť takto vzniknutej sociálnej situácie je potrebné koncentrovať našu pozornosť na:
 - **prepojenie poskytovania sociálnych služieb s riešením bývania a zamestnania**
 - **profesionálny zásah zo strany pomáhajúceho občana, ktorí sa ocitnú v nepriaznivej situácii**

Identifikácia problémov

- skupina občanov, ktorá stratila záujem o prácu a zamestnanie
- chýbajú možnosti zamestnať obyvateľov s nízkym vzdelaním
- chýba systém motivácie a sprevádzania pre rozvoj zamestnanosti – agentúra podporovaného zamestnávania, sprostredkovanie príležitostných prác,
- nie je vybudované prepojenie a presun informácií medzi občanmi, samosprávou odborníkmi,
- chýba vyhľadávacia činnosť pre občanov odkázaných na pomoc,
- chýbajú preventívne sociálne opatrenia a financie,
- narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami.

V spolupráci s ÚPSVR Banská Bystrica sa obec podieľa na realizácii národných projektov zameraných na aktivačnú činnosť, organizuje verejnoprospešné práce alebo využíva dlhodobo nezamestnaných na menšie obecné služby. V rámci tejto činnosti podporuje udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa na trhu práce. Dlhodobo nezamestnaní občania sa stavajú čoraz väčším problémom. Najčastejším dôvodom dlhodobého zotrávania v režime nezamestnanosti je ich nedostatočné alebo minimálne vzdelanie a nízka zručnosť pre potreby trhu práce.

Pre cieľovú skupinu OSOBY V ŤAŽKÝCH ŽIVOTNÝCH SITUÁCIÁCH boli stanovené 3 priority:

- 1. Rozširovať sociálne služby zamerané na riešenie ťažkých životných situácií občanov**
- 2. Podporovať zamestnateľnosť osôb v ťažkých životných situáciách**
- 3. Podporovať sociálne bývanie**

Priorita 1: Rozširovať sociálne služby zamerané na riešenie ťažkých životných situácií občanov

Opatrenie 1.1 Koordinácia pomoci osobám v ŤŽS v obci

Aktivita 1.1.1 Realizácia spoločných aktivít/podujati

Opatrenie 1.2 Rozvoj služieb krízovej intervencie pre osoby v ŤŽS

Priorita 2: Podporovať zamestnateľnosť osôb v ŤŽS

Opatrenie 2.1 Podpora pracovnej terapie osôb v ŤŽS

Opatrenie 2.2 Rozvoj služieb zamestnanosti pre osoby v ŤŽS

Aktivita 2.2.1 Otvorenie sociálneho podniku

Priorita 3. Podporovať sociálne bývanie

Opatrenie 3.1 Cenovo dostupné bývanie pre všetky cieľové skupiny

Vzhľadom k rôznorodosti skupiny a neexistencii štatistických údajov v požadovanej štruktúre a skladbe je možné počet skupín a zvlášť niektoré jej kategórie len odhadnúť. Táto skupina ľudí patrí medzi najviac ohrozené sociálnou exklúziou. Ich sociálnu situáciu už dlhodobo determinuje vysoká miera nezamestnanosti, najmä dlhohodobej, závislosť na dávkach sociálneho systému, nízka úroveň vzdelania a bývania, nezodpovedný prístup k životu a požívanie návykových látok vo zvýšenej miere. Treba podotknúť, že dlhodobé sociálne dávky a príspevky udržiavajú ľudí v pasivite, nevplyvajú na ľudí motivačne, aby zmenili svoju sociálnu a životnú situáciu.

Obec v rámci svojich finančných možností podporuje ich začlenenie do spoločnosti. Ak vezmeme prevenciu ako celok od sekundárnej po primárnu, ako predchádzanie vzniku nežiaducich spoločenských situácií včasným odstraňovaním ich príčin, tak zameranie sociálnej prevencie by malo byť najvyšším princípom predchádzania patologických javov a krízových situácií v rodinách.

Vyhľadávanie, nápravné a rehabilitačné postupy na dosiahnutie pozitívnej zmeny spadajú pod kompetencie samosprávy, aby mohli v súčinnosti s rodinou zabezpečiť základné životné podmienky. Na to ale v samospráve často nie je dostatok vzdelaných a odborne fundovaných sociálnych pracovníkov a problém je aj v nízkej výkonnosti ekonomiky, ktorá nedokáže zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov na sociálnu prevenciu.

V obci nie je vytvorené Komunitné centrum. Úlohou komunitného centra v zmysle zákona je účinne pomáhať sociálne slabším a neprispôsobivým občanom, osvojovať si

správne návyky pre ďalšie uplatnenie v živote. Vytvorenie komunitného centra je podmienené špecifickými kritériami, v prípade ak obec kritériá splní, bude o zriadení komunitného centra uvažovať.

Východiskovým dokumentom pre plánovanie, rozvoj a financovanie služieb vrátane sociálnych služieb na území obce Strelníky je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Strelníky (PHRSR – prehodnocovaný 2x ročne). Pre sociálnu oblasť má obec plánované opatrenia, aktivity a projekty smerujúce k naplneniu strategického cieľa:

„Strategický cieľ: Zabezpečiť kvalitnú a dostupnú zdravotnú starostlivosť všetkým obyvateľom obce s prepojením na ostatné verejné služby“

Okrem uvedeného PHRSR bol v obci realizovaný prieskum potrieb, zisťovanie potrieb obyvateľstva a analýza súčasného stavu.

2.5 Rozvoj ambulantných, terénnych a pobytových sociálnych služieb

Na základe získaných podkladov z analýzy strategických dokumentov, analýzou východiskovej situácie a posúdenia budúceho možného vývoja v obci Strelníky boli navrhnuté pre Komunitný plán 3 priority v súlade s regionálnymi a národnými stratégiami.

Priorita 1: Prepojiť systém sociálnych a zdravotných služieb do systému dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti poskytovaných komunitou

1.1 Rozvoj ambulantných a pobytových sociálnych služieb

- a) podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb,
- b) rozvoj a podpora vytvárania nových ambulantných sociálnych služieb a nových kapacít pobytových sociálnych služieb,
- c) zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania, modernizácie a budovania infraštruktúry pre poskytovanie sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti,
- d) podpora kontinuálneho vzdelávania zamestnancov v oblasti sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti.

Obec Strelníky bude prioritu naplňovať nasledovne:

- podporou projektov s pobytovou formou sociálnych služieb,
- podporou opatrovateľskej služby u občanov, ktorí sú na tento druh sociálnej služby odkázaní so zreteľom na ich zotrvanie v domácom prostredí,
- zabezpečením poskytovania sociálnej služby v prípade potreby iným spôsobom napríklad pobytom v zariadení,
- spoluprácou s najbližšími zariadeniami akreditovanými POSK,
- poskytovaním možnosti stravovania starším a odkázaným osobám,
- preskúmaním nových možností poskytovania finančnej pomoci, resp. inej nefinančnej pomoci pre občanov so sociálnymi a spoločenskými problémami,
- podporou tvorby projektov umožňujúcich poskytovať nové sociálne služby podľa potrieb obyvateľov
- postupným riešením bezbariérovosti v obci (v nových a rekonštruovaných objektoch),
- aktualizáciou a schválením VZN uplatňovať zásady finančnej podpory v oblasti sociálnych služieb a vytvoriť podmienky pre ich financovanie,

- udržaním cenovo dostupných sociálnych služieb,
- aktivizáciou seniorov – ponuka a dostupnosť voľnočasových aktivít, rehabilitačných a rekreačných aktivít, ďalším vzdelávaním o aktívnom starnutí,
- zabezpečením kvality a dostupnosti komunitných sociálnych služieb (podpora dobrých medzigeneračných vzťahov, dobrovoľníctvo a svojpomocné aktivity).

Na dosiahnutie tohto cieľa bude využívať koordinovaný postup poskytovateľov sociálnych služieb a ZSS v obci, efektívnym využitím ich súčasných personálnych a finančných kapacít a so zameraním sa na získanie všetkých dostupných finančných zdrojov, zlepšenie spolupráce v širšej spádovej oblasti a VÚC.

Priorita 2: Zvýšiť informovanosť a zapojenie verejnosti

2.1 Podpora informovanosti, vzdelávania a prevencie

- a) príprava a realizácia tematických vzdelávacích podujatí pre verejnosť, vyhľadávacej činnosti a sociálneho poradenstva,
- b) zapojenie sa obce do národných programov a kampaní,
- c) podpora dobrovoľníctva a neziskového sektora v obci vrátane poskytovateľov SS v širšom regióne,
- d) zabezpečenie monitoringu sociálnych a zdravotných potrieb obyvateľov, zriadenie schránky podnetov/návrhov a pripomienok.

Obec Strelníky bude prioritu naplňovať nasledovne:

- publikovaním informácií /informačných materiálov o poskytovaných sociálnych službách pre občanov obce Strelníky (podľa jednotlivých cieľových skupín), monitoringom ich potrieb a návrhov,
- organizovaním tematicky orientovaného vzdelávacieho podujatia pre verejnosť v spolupráci s základnou školou, minimálne raz ročne, prípadne ako súčasť iných tradičných podujatí v obci.

Na dosiahnutie tohto cieľa je potrebné zapojiť všetkých aktérov vhodným spôsobom do vytvárania podmienok pre komunitne poskytované sociálne služby.

Ukazovatele:

- Počet dobrovoľníkov
- Počet pripravených a realizovaných tematických podujatí

Priorita 3: Zlepšovanie kvality sociálnych služieb

- a) podpora poskytovateľov sociálnych služieb v zlepšovaní kvality poskytovaných sociálnych služieb,
- b) zabezpečením informovanosti verejnosti a pracovníkov v sociálnych službách o systémoch hodnotenia kvality sociálnych služieb na úrovni obce vrátane zabezpečenia ich účasti na pravidelnom prieskume o sociálnych službách,
- c) podpora sociálnych pracovníkov a dobrovoľníkov v ďalšom vzdelávaní a odbornej príprave, spoluprácou so vzdelávacími inštitúciami a profesijnými organizáciami či komorami.

3.1 Podpora kontinuálneho vzdelávania pracovníkov a dobrovoľníkov v sociálnych službách

Obec Strelníky bude prioritu naplňovať nasledovne:

- informovaním sociálnych pracovníkov a dobrovoľníkov a prípadne poskytovateľov sociálnych služieb o možnostiach ďalšieho odborného vzdelávania,
- realizáciou prieskumu vzdelávacích potrieb sociálnych pracovníkov a dobrovoľníkov a prípadne poskytovateľov sociálnych služieb minimálne raz za dva roky.

Ukazovateľ:

- Počet účastníkov odborného vzdelávania v oblasti poskytovania sociálnych služieb

3.2 Podpora zavádzania systému hodnotenia kvality sociálnych služieb**Obec Strelníky bude prioritu naplňovať nasledovne:**

- informovaním verejnosti na svojom webovom sídle o poskytovateľoch sociálnych služieb so zavedeným systémom hodnotenia kvality sociálnych služieb,
- realizáciou prieskumu spokojnosti a hodnotenia kvality poskytovaných sociálnych služieb minimálne raz za dva roky.

Splnenie cieľa si vyžaduje pravidelnú komunikáciu povereného pracovníka obce s poskytovateľmi sociálnych služieb a ďalšími relevantnými aktérmi (napr. UPSVR, VÚC) a získavanie spätnej väzby od prijímateľov sociálnych služieb vrátane pravidelného informovania príslušnej komisie miestneho zastupiteľstva, prípravu a realizáciu cielených aktivít a vyhodnotenia výsledkov prieskumu vrátane návrhov na zmeny a aktualizáciu komunitného plánu.

Ukazovatele:

- Počet poskytovateľov sociálnych služieb so zavedeným systémom kvality
- Počet pripravených a realizovaných tematických podujatí
- Index spokojnosti s poskytovanými sociálnymi službami

2.6 Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Komunitný plán sociálnych služieb obce Strelníky vychádza zo schváleného PHRSR obce Strelníky na obdobie 2021 – 2030 a je v súlade s jeho víziou, prioritami a cieľmi. Jedným z čiastkových cieľov je vytvoriť podmienky pre skvalitnenie spoločenského života v obci vrátane oblasti poskytovania sociálnych služieb.

Nakoľko finančné možnosti obce v súčasnom programovom rozpočte sú ohraničené, legislatíva umožňujúca viaczdrojové financovanie je v schvaľovacom procese, je potrebné okrem už vynakladaných a plánovaných finančných prostriedkov zahrnúť v budúcnosti do programového rozpočtu aj nové finančné zdroje, investície do infraštruktúry príp. na spolufinancovanie. Určite nie je v možnostiach obce realizovať tento zámer len z vlastných zdrojov. Zámerom môže byť vypracovaný projekt s využitím viac-zdrojového financovania. Na jednotlivé priority rozvoja sociálnych služieb stanoví Obecné zastupiteľstvo obce Strelníky zodpovedné osoby a časový horizont realizácie. Presný časový harmonogram realizácie aktivít komunitného plánu bude spracovaný a predložený príslušnej komisii po schválení dokumentu.

2.7 Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Významnú úlohu v procese komunitného plánovania zohrávajú najmä miestni obyvatelia. Od nich sa očakáva, že vyjadria svoje požiadavky vo sfére poskytovania sociálnych služieb, a teda aj komunitného plánovania. Tento plán budú priebežne monitorovať, zodpovedne posudzovať a vytvárať aj jeho finančné zabezpečenie.

Účasť na komunitnom plánovaní:

- písomné návrhy občanov – preberá poverený pracovník za sociálnu oblasť – ústne návrhy občanov – na obecnom úrade sa vyhotoví úradný záznam o predložennom návrhu, ktorý predkladateľ potvrdí svojim podpisom
- účasť obyvateľov obce na verejnom zhromaždení

Komunitný plán možno meniť:

- ak sa zmenia priority,
- za účelom získania finančných prostriedkov na konkrétne potreby,
- pri posudzovaní nových návrhov na poskytovanie sociálnych služieb.

Časový horizont vyhodnocovania komunitného plánu:

Obecné zastupiteľstvo obce Strelníky minimálne jedenkrát ročne prerokuje Správu o sociálnej situácii v obci a podľa zistených skutočností bude aplikovať zistené požiadavky a návrhy do komunitného plánu obce.

3 Záver

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je dlhodobý proces. Po schválení strategického dokumentu v Obecnom zastupiteľstve obce začne jeho realizačná fáza, ktorá bude prebiehať v období rokov 2024 až 2030. Táto etapa zahŕňa samotnú implementáciu stratégie, t.j. napĺňanie KPSS prostredníctvom realizácie jednotlivých aktivít, ktoré budú podrobne rozpracované do ročných akčných plánov.

Súčasťou realizačnej fázy bude tiež priebežné sledovanie (monitoring) a vyhodnocovanie plnenia akčných plánov spravidla v ročných intervaloch. V priebehu tejto fázy budú pokračovať pravidelné stretnutia pracovných skupín pre jednotlivé oblasti, vyhľadávanie a zapájanie nových partnerov a informovanie verejnosti o uskutočňovaní komunitného plánu.

Úspešnosť realizácie KPSS obce Strelníky na obdobie 2024 – 2030 bude závisieť od organizačného a riadiaceho zabezpečenia komunitného plánovania, dostatočných finančných prostriedkov potrebných na realizáciu aktivít a aktívnej spolupráce všetkých zapojených aktérov pôsobiacich v sociálnej oblasti.

Komunitný plán sociálnych služieb je pritom živý dokument, ktorý sa bude prispôbovať meniacim sa podmienkam, ktoré budú vyplývať z legislatívnych zmien, materiálne – finančného zabezpečenia a budú reflektovať aktuálne potreby obyvateľov obce v sociálnej oblasti.

4 Príloha

Základná terminológia

Prijímateľ sociálnej služby je fyzická osoba, ktorá využíva sociálne služby, nakoľko sa ocitla v nepriaznivej sociálnej situácii.

Poskytovateľ sociálnej služby je subjekt poskytujúci sociálne služby za podmienok stanovených zákonom alebo prostredníctvom právnickej osoby, ktorú zriadil na tento účel:

- a) verejný poskytovateľ – obec, vyšší územný celok
- b) neverejný poskytovateľ – neziskové organizácie, občianske združenia

Objednávateľ sociálnej služby je:

- a) osoba, ktorá zabezpečuje poskytovanie sociálnych služieb
- b) obec a vyšší územný celok – subjekt, v kompetencii ktorého je sociálna služba

Sociálna služba je súbor odbornej, obslužnej alebo ďalšej činnosti, zameranej na:

- a) prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- b) zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a podpora jej začlenenia do spoločnosti
- c) zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby
- d) riešenie krízovej sociálnej situácie
- e) prevenciu sociálneho vylúčenia

Sociálne bývanie

Úlohou štátu v rámci sociálnej politiky je vytvárať legislatívne a ekonomické podmienky pre dostupnosť bývania aj domácnostiam s nízkymi príjmami a pre sociálne ohrozené skupiny obyvateľstva. Keďže časť obyvateľstva nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami na kúpu bytu, ani takou výškou príjmu, ktorá by mu umožnila splácať hypotekárny úver, sú tieto domácnosti odkázané na pomoc verejného sektora.

Výstavbu nájomných bytov pre verejný nájomný sektor budú naďalej zabezpečovať hlavne obce. Je však potrebné vytvárať podmienky, aby sa do tejto výstavby mohli v širšej miere zapojiť aj neziskové organizácie a iné subjekty.

Sociálna politika v oblasti bývania definuje špeciálne formy bývania určené pre nasledovné kategórie:

1. občania, ktorí sa dostávajú do pozície skupín ohrozených sociálnym vylúčením, napr.:
 - občania, ktorí v dôsledku nízkej úrovne vzdelania a kvalifikácie vykonávajú iba príležitostné pomocné práce, prípadne sú bez práce
 - ľudia s fyzickým alebo mentálnym postihnutím
 - mládež po ukončení ústavnej alebo ochrannej výchovy
 - starí ľudia, osamelí rodičia s deťmi a mnohohodtné rodiny
 - občania marginalizovanej rómskej komunity

2. marginalizované skupiny obyvateľstva, v najvyššej miere Rómovia, ktoré sa vyznačujú úplným sociálnym vylúčením napríklad v dôsledku straty bydliska, dlhodobej nezamestnanosti, závislosti od drog, nedostatočnej sociálnej prispôsobivosti

Pre bývanie týchto skupín obyvateľstva treba vytvárať podmienky najmä v sociálnom bývaní zodpovedajúceho štandardu alebo v prípade niektorých špecifikovaných sociálne ohrozených či vylúčených skupín v rôznych zariadeniach sociálnych služieb, v ktorých je poskytovaná osobitná sociálna alebo zdravotná starostlivosť a sú zabezpečené aj iné služby v závislosti od druhu a účelu zariadenia.

Do kategórie sociálneho bývania možno zahrnúť:

- nájomné byty vo verejnom nájomnom bytovom sektore vrátane malometrážnych bytov učených ako prvé bývanie pre mladé rodiny s tým, že nárok na takéto bývanie budú mať len domácnosti do stanovenej výšky príjmov
- byty a iné formy bývania pre domácnosti s nízkymi príjmami a skupiny so špecifickými potrebami, ako napríklad byty pre občanov v sociálnej núdzi, s ťažkým zdravotným postihnutím, osamelých rodičov starajúcich sa o maloleté deti, mnohohdetné rodiny, občanov po ukončení ústavnej alebo ochrannej výchovy, občanov s problémami sociálneho začlenenia a občanov bez prístrešia
- byty nižšieho štandardu pre neplatičov nájomného a pre marginalizované skupiny obyvateľstva
- byty pre bývanie starších ľudí, pričom sa bude vychádzať z majetkových pomerov budúcich užívateľov

Pre veľmi úzko špecifikované sociálne ohrozené či vylúčené skupiny obyvateľstva je bytová otázka zabezpečená vo forme zariadení sociálnych služieb. Medzi tieto zariadenia je možné zaradiť detské domovy, zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb, útulky atď. Zariadenia sociálnych služieb však neslúžia na zabezpečovanie bývania, ich prioritou je poskytovanie sociálnych služieb.

Núdzna

Hmotná núdzna je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s ním posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením.

Sociálna núdzna je stav, keď si občan nemôže sám zabezpečiť starostlivosť o svoju osobu, o svoju domácnosť, ochranu a uplatňovanie práv a právom chránených záujmov alebo kontakt so spoločenským prostredím najmä vzhľadom na vek, nepriaznivý zdravotný stav, stratu zamestnania.

Životné minimum je spoločensky uznaná minimálna hranica príjmov fyzickej osoby, pod ktorou nastáva stav jej hmotnej núdze.

Osobitný príjemca je obec alebo ak je to odôvodnené iná právnická osoba alebo fyzická osoba. Osobitného príjemcu určuje rozhodnutím ÚPSVaR. Ak osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky vo vecnej forme, je povinný ich poskytovať za cenu obvyklú a na mieste dostupnom občanovi v hmotnej núdzi. ÚPSVaR určí osobitného príjemcu, ak sa doterajšou výplatom dávky a príspevkov nedosiahol účel.

ÚPSVaR určí osobitného príjemcu po jeho predchádzajúcom súhlase. ÚPSVaR uvoľní osobitného príjemcu, ak pominuli dôvody na jeho určenie. Obec je osobitným príjemcom dávky a príspevkov na základe rozhodnutia ÚPSVaR aj vtedy, ak súhlasí, že bude vykonávať funkciu osobitného príjemcu voči všetkým občanom vo svojom územnom obvode, ktorým úrad priznal dávku a príspevky právoplatným rozhodnutím. Na takéto výkon osobitného príjemcu úrad s obcou uzatvorí dohodu. Osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky v

peňažnej forme alebo vo vecnej forme a je povinný ich použiť len na prospech občana v hmotnej núdzi a fyzických osôb, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú. ÚPSVaR dohliada, ako ním určený osobitný príjemca plní svoje povinnosti.

5 Zoznam skratiek

EÚ – Európska únia

NPRSS – Národné priority rozvoja sociálnych služieb

SR – Slovenská republika

OSN – Organizácia Spojených národov

PHRSR – program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

ZSS – zariadenie sociálnych služieb

ZOS – zariadenie opatrovateľskej služby

ZpS – zariadenie pre seniorov

6 Použitá literatúra

1. Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020
2. Plán hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Strelníky na obdobie 2020 – 2030
3. Zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších právnych predpisov
4. Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na roky 2023 – 2027
5. Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020
6. Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020
7. Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2013 – 2030
8. Národný akčný plán na elimináciu a prevenciu násilia na ženách 2014 – 2019
9. www.statistics.sk

Komunitný plán sociálnych služieb obce Strelníky na obdobie 2024 – 2030

Spracovali: Mgr. Silvia Gašparová, Mgr. Iveta Purgatová, poslanci OZ Strelníky

Schválený Obecným zastupiteľstvom obce Strelníky dňa 4. decembra 2023 uznesením č. 65/2023.

Ján Majer
starosta obce

Obec Strelníky
976 55 Strelníky č. 63
Tel.: +421 48 4295331
Email: strelniky@strelniky.sk

Strelníky, 04.12.2023